

BSN-Norr
BSN-Söder
BSN-Öster
Kommunstyrelsen
Centrala skolnämnden

Revisionsrapport ”Granskning av dokumentation och information om enskilda elevers lärande och utveckling”

Kommunrevisionen har granskat lärares uppföljning och dokumentation av enskilda elevers prestationer inom Barn- och skolnämnderna.

Revisionens bedömning efter genomförd granskning redovisas i bifogad rapport, bilaga 1. Revisionen vill i sammanhanget särskilt framhålla följande;

- Barn- och skolnämndernas bör eftersträva en mera enhetlig hantering avseende dokumentation av elevernas lärande och utveckling.
- Kunskapsmålen för undervisningen är många gånger otydliga, underordnade eller finns inte alls. Barn- och skolnämnderna bör motverka den målkonflikt som finns mellan den enskilde elevens utveckling och att kunskapsmålen skall nås i alla ämnen.
- Arbetsplanerna eller rutinerna för övergångarna mellan skolor, stadier, lärare måste regelbundet ses över av Barn- och skolnämnderna. Vägledande bör vara en gemensam elev- och kunskapssyn mellan avlämnande och mottagande enheter.
- Barn- och skolnämnderna bör följa upp att respektive skolledning tar fram rutiner som på en övergripande nivå stöttar läraren i uppföljning av elever.

Kommunrevisionen har beslutat att överlämna revisionsrapporten till Barn- och skolnämnderna och Centrala skolnämnden för kännedom och åtgärder och till Kommunstyrelsen för kännedom.

FÖR LUNDS KOMMUNS REVISORER

Per Olsson

Anna-Klara Arvidsson

Eva Ekelund Olsson

Ordförande

Vice ordförande

2:e vice ordförande

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

K O M R E V

REVISIONSRAPPORT

Granskning av

*DOKUMENTATION OCH
INFORMATION OM
ENSKILDA ELEVERS
LÄRANDE OCH
UTVECKLING*

Lunds kommun

November 2003

Kajsa Wejryd

Innehåll

1.	Bakgrund	4
2.	Nyfikenheten och lusten att lära	5
	Läroplanen, Lpo 94	5
	Skolplan för Lunds kommun.....	5
	Kvalitetsredovisning Grundskola 2002.....	6
	Skolverket	6
3.	Skolarbetets genomförande	7
	Planering	7
	Studieresor.....	7
	Läxor	7
	Redovisningsformer	7
	Övergångar.....	9
4.	Dokumentation och information.....	8
	Information.....	8
	Löpande dokumentation.....	8
	Portfolio.....	9
	Utvecklingssamtal	9
	Åtgärdsprogram.....	9
5.	De besökta skolorna	10
	Gunneshoskolan, BSN Norr.....	10
	Hubertusgården, BSN Norr.....	10
	Flygelskolan, BSN Söder	11
	ÖstraTornskolan, BSN Söder.....	12
	Genarp, BSN Öster.....	13
	Uggleskolan, BSN Öster	14
	Österskolan, BSN Öster	14
	BSN Öster	15
6.	Vad säger eleverna?.....	15
7.	Vad säger föräldrarna?.....	16
8.	Slutsatser och förslag.....	16

1. Bakgrund

Revisorerna i Lunds kommun har givit Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att granska lärares uppföljning och dokumentation av enskilda elevers prestationer. Granskningen har utförts av Kajsa Wejryd. I granskningen har följande frågor ställts:

Vilken pedagogisk grundsyn präglar den enskilda skolan, hur förankrat är det?

Vad säger den lokala arbetsplanen?

Organisation

Hur planeras och genomförs undervisningen?

Planering, elevernas delaktighet

Gemensamma genomgångar

Självständigt arbete

Lust och nyfikenhet

Temaarbeten i klassen

för skolåret

för spåret eller arbetsenheten

för hela skolan

Studiebesök, intervjuer

Inlämningsuppgifter

Läxor

Hur redovisar eleverna sina kunskaper och erfarenheter?

Muntliga redovisningar

Läxförhör

Inlämningsuppgifter

Redovisning i form av dans, musik, bild och drama

Läraren följer och dokumenterar kontinuerligt

Dagböcker, loggböcker

Hur ser dokumentationen ut kring elevens utveckling och lärande?

Vem ansvarar?

Hur dokumenteras detta?

Individuella utvecklingsplaner

Portfolio

Vad vet och tycker eleverna?

Vad vet och vad tycker föräldrarna?

I granskningen har sju grundskoleenheter ingått:

BSN Norr	Gunnesboskolan	F-9
	Vallkärra-Hubertusgårdens rektorsområde inkl Håstad och Odarslöv F-6	
BSN Söder	Flygelskolan	F-5
	Östra Tornskolan	F-5
	Östra Tornskolan	6-9
BSN Öster	Genarps skola och Häckebergaskolan F-9	
	Uggleskolan	F-5
	Österskolan	F-4

På varje skola har skolledning och pedagoger intervjuats. På de allra flesta skolorna har också elever och föräldrar intervjuats.

I granskningen har arbetsplaner, åtgärdsprogram, underlag för utvecklingsamtal, skriftlig dokumentation kring elevernas utveckling och annan skriftlig dokumentation utgjort en viktig del av underlaget.

2. Nyfikenheten och lusten att lära

Läroplanen, Lpo 94

Under rubriken Kunskaper i den gällande läroplanen sägs att skolan skall bidra till elevernas harmoniska utveckling. ”Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. ....”

Under rubriken Bedömning och betyg finns bland annat följande riktlinjer:

Läraren skall

- genom utvecklingsamtal främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
- utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
- med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov . . . . .

Skolplan för Lunds kommun

I skolplanen för Lunds kommun sägs att skolan i Lunds kommun ska ha hög kvalitet. Detta innebär :

...

Alla elever skall uppleva stöd och stimulans och kunna utvecklas som individer.

Alla elever i Lunds skolor ska ha möjlighet att lyckas och kunna lämna skolan med bibehållen och stärkt självkänsla. ....

Elevens utveckling kunskapsmässigt och socialt ska kontinuerligt följas upp under hela skoltiden. ....

Kvalitetsredovisning Grundskola 2002

Kommunfullmäktige har beslutat att Barn- och skolnämnderna för 2002 ska redovisa "Elevers möjligheter att utvecklas efter egen förmåga; socialt, emotionellt och kunskapsmässigt" avseende grundskolan. Varje nämnd har lämnat in sina redovisningar, vilka sammanställs och finns med i "Kvalitetsredovisning Lunds förskolor och grundskolor år 2002". Där framgår att alla Barn- och skolnämndsområden arbetat noggrant med frågeställningarna. Svaren ser olika ut men alla visar att man i arbetet är mycket mån om att utgå från den enskilda elevens förutsättningar. Det kan dock finnas en motsättning mellan målet att nå målen och att hålla individen i centrum. Skolan värnar särskilt elever med sämre självförtroende.

I varje kvalitetsredovisning presenteras resultaten av de nationella proven i skolår 5 och 9. Skolorna redovisas var för sig och Barn- och skolnämndernas redovisningar behandlas också var för sig. I en jämförelse från 1998 och framåt förefaller en stabilisering ägt rum beträffande engelska och matematik. Svenska visar en tendens att nå bättre och bättre resultat.

Nationella prov skolår 5, Lunds kommun

Andel elever (%) som ej nått målen	Engelska	Svenska	Matematik
1998	16	18	20
1999	10	14	14
2000	13	19	10
2001	13	15	15
2002	13	10	15

Vårterminen 2002 var det ca 1100 elever som genomförde proven i de tre ämnena. Åtgärdsprogram skall utarbetas för de elever som inte nådde målen.

Skolverket

Under år 2001 och 2002 granskade Skolverket utbildningens och verksamhetens kvalitet i förskolor, skolor och vuxenutbildningsenheter i 40 kommuner i åtta län. En av dem var Lund. Granskningen var inriktad på tre områden: information till barn, elever, föräldrar och vuxenstudenter, hur tiden används och hur lust att lära väcks och hålls vid liv. Av de skolor som ingår i Komrevs granskning har Gunnesboskolan också ingått i Skolverkets granskning.

3. Skolarbetets genomförande

Planering

Pedagogerna ansvarar för de största delarna av planeringen. I gruppen pedagoger finns på flera skolor såväl lärare som förskollärare och fritidspedagoger. Eleverna informeras om planerna och har vissa möjligheter att påverka innehåll, arbetssätt, de olika momentens ordningsföljd och också hur arbetet skall redovisas. Det är inte alltid tydligt vad som är målsättningen med arbetet eller vilka kunskapsmål som skall nås. Vissa skolor är tydligare med detta.

Studieresor

De flesta skolorna har stora möjligheter att göra studiebesök i Lund eller dess närhet. Skolklasserna reser fritt på stadsbussarna. Skolorna som ligger i utkanten av Lund har dock små möjligheter att ta sig fram, eftersom det inte finns några busslinjer i närheten eller att turena inte passar skolans tider.

Läxor

Alla elever har läxor. Läxornas innehåll varierar, men det finns i regel en veckorytm med läxor i matematik, engelska och svenska varje vecka under de tidigare skolåren. De flesta tycker det är bra med läxor, en del vill ha mer andra mindre. Eleverna får ibland läxor för att hinna ifatt de andra och kan på så sätt få upp till tio läxor under en vecka. De har också veckoläxor, där eleverna själva ansvarar för tidsplaneringen, så att de är klara med sina uppgifter till utsatt dag.

Läxorna följs i regel systematiskt upp. Eleverna får glosförhör, lämnar in uppgifter till exempel i matematik eller läser upp läxan individuellt för en lärare. De flesta lärarna lyssnar på alla elever varje vecka i såväl svenska som engelska. De påminner elever som inte lämnat in de uppgifter som ska lämnas in. Lärarna håller noga reda på att alla redovisar. Eleverna är väl insatta i vilken ordning som gäller. Det kan förekomma att lärare inte förhör läxan eller på annat sätt inte följer upp vad eleven gjort, men några sådana exempel har inte kommit fram vid denna granskning. Om det skulle förekomma, brukar elev och föräldrar kontakta skolledningen, som vidtar olika åtgärder för att läraren skall ta den delen av sitt läraransvar.

Redovisningsformer

Eleverna visar på olika sätt vad de lärt sig kunskapsmässigt och metodmässigt. Flera av läromedlen innehåller tester och diagnoser med jämna mellanrum. Det gäller framför allt matematiken men även engelskan i de lägre åren.

I de lägre åren gör barnen ofta häften kring ett tema eller ämnesområde. Där berättar de och illustrerar de vad de sett, gjort och lärt sig. De äldre eleverna gör ”arbeten” eller ”inlämningsarbeten”. I skolår 8 och 9 kan dessa bli många och omfattande och tar för mycket tid. Det fordras samordning och planering över ämnesgränserna så att elevernas arbetsbörda blir jämn.

De vanliga proven finns. De är färre i de tidiga åren och fler i de senare. Barnen i de lägre åren vill gärna ha lite fler skriftliga prov.

Utöver detta redovisar eleverna sina arbeten genom dramatiseringar, bild, musik och muntliga prestationer. De är i stort sett nöjda med variationen av redovisningsformer.

På de skolor som arbetar med tema, ämnesövergripande arbetsområden (i vissa fall enligt den danska bifrostmetoden) gör eleverna större redovisningar av sina arbeten. Då brukar föräldrar bjudas in till redovisningarna som kan innehålla utställningar, muntliga och musikaliska framställningar, dramatiseringar och mycket annat. Dessa redovisningar följs upp och dokumenteras noggrant av elevens lärare.

Granskningen visar att eleverna blir sedda. Varje elev uppmärksammas. När det finns risk att elever kan glida undan, har medvetenheten om detta ökat hos lärarna, som gör ansträngningar för att ännu mer systematiskt följa upp den enskilda eleven. Arbetslagen bidrar till att flera lärare har mer direkt ansvar för varje elev.

4. Dokumentation och information

Information

På skolorna finns utvecklade system för hur hemmen informeras. Den allmänna informationen ges via månadsbrev från rektor, veckobrev, loggböcker och läxböcker genom eleven själv och klassläraren. Flera skolor har utarbetade hemsidor, där till och med varje klass har en länk.

Löpande dokumentation

Många lärare har olika system för att föra regelbundna anteckningar över varje elevs framsteg och utveckling. Andra lärare koncentrerar sig mer på planering och genomförande, där planeringen inför utvecklingssamtalet blir det enda tillfället under terminen då tankarna koncentreras till den enskilda eleven. Dokumentationen kring kärnämnen svenska, engelska och matematik är i regel mycket god. På flera skolor finns system utvecklade för att följa eleven, till exempel läsutvecklingsschema (LUS). Enskilda lärare har egna system för uppföljningen. Läromedlen innehåller ofta system för diagnos och uppföljning.

Portfolio

Under det senaste decenniet har en modell kring planering, upprättande av individuell studieplan och dokumentation vuxit fram. Den har sina rötter i Nya Zeeland och kallas portfolio ("portfölj"). Bland de granskade skolorna tillämpar Gunnesboskolan denna modell. Vallkäraskolan är i introduktionsfasen av detta arbetssätt. På Flygelskolan finns en variant av denna.

Utvecklingssamtal

Minst två gånger per år inbjuds varje elev tillsammans med sina föräldrar till utvecklingssamtal. Dessa är i regel väl planerade av elevens pedagoger och annan omgivande personal, som medverkar i den samlade bedömningen av elevens utveckling och prestationer. Även eleven själv kan vara med i förarbetet genom att själv beskriva sin skolsituation. Utvecklingssamtalen präglas av förtroende mellan de tre parterna och bedöms ge en rättvisande bild av eleven och hennes lärande. Omfattningen av den skriftliga dokumentationen kring utvecklingssamtalen varierar.

Åtgärdsprogram

Åtgärdsprogram utarbetas kring de barn som är i behov av särskilt stöd. Rutinerna kring dessa är väl utvecklade. En förälder och ibland även eleven godkänner anteckningarna med beslut och planering. Åtgärdsprogrammen bedöms vara goda verktyg i arbetet för att stödja eleven. Det finns dock behov att utveckla arbetet med åtgärdsprogrammen som aktiva instrument i formandet av en lärande miljö kring den enskilda eleven.

Övergångar

När eleverna börjar på en ny skola, får en ny lärare eller byter arbetslag är det viktigt att övergången blir så smidig som möjligt, att mottagande arbetslag får nödvändig information så att eleven tryggt kan fortsätta sin utveckling.

På många skolor finns ett önskemål att övergångarna skulle kunna förberedas och genomföras bättre. När överlämnande och mottagande arbetslag eller skola har gemensam personal, exempelvis speciallärare, eller en likartad syn på kunskap och lärande blir övergångarna smidigare.

På enheter utan en given F-9 organisation finns det i flera fall en bristande förståelse för hur undervisningen bedrivs på den andra skolan, den avlämnande eller mottagande skolan. Personalen i de överlämnande skolorna lämnar ett stort informationsmaterial, som den mottagande skolan inte bryr sig om. Ingen information får lämnas utan vårdnadshavarens tillåtelse. Därefter kommer frågorna: "vad har ni lärt er egentligen under dessa fem eller sex år?" eller "vad har dom haft för sig?". Eleverna är sällan vinnare i denna form av överlämnande. Kontinuiteten i elevernas lärande måste prioriteras och de vuxna måste visa respekt varandra och ha en dialog om kunskapssyn och lärande.

På varje rektorsområde måste planerna för övergång och överlämnande ses över, hållas aktuella och efterlevas av alla berörda.

5. De besökta skolorna

Gunnesboskolan, BSN Norr

F-9 630 elever

På Gunnesboskolan finns en sammanhållen organisation för hela grundskoletiden är 1-9. Verksamheten är indelad i tre spår 1-4-7, 2-5-8 och 3-6-9. Arbetet präglas av helhetssyn och kontinuitet med mycket ämnesövergripande aktiviteter. Den åldersblandade undervisningen i skolår 1-3 försvann inför läsåret 2001/02. Ämneslärarsystemet går med denna organisation långt ner i grundskolan, där många lärare kan följa eleverna en stor del av grundskoletiden.

Verksamheten inom rektorsområdet styrs av ett väl genomarbetat system av olika arbetsplaner.

Portfoliomodellen är på väg in. Läsåret 2003/04 skall vara ett provår och läsåret därpå skall metoden vara helt genomförd.

En gång i månaden skickas ett brev hem till föräldrarna. Kontaktböcker fungerar till 90 %. Detta kompletteras med föräldrar som besöker skolan. Om det är något särskilt ringer skolan omgående hem till föräldrarna.

Eleverna har läxor, cirka två läxor varje dag. De är mycket nöjda med sina lärare. Samtliga elever på Gunnesboskolan får veta vad som krävs av dem i skolan. De får veta det skriftligt och lärarna diskuterar målsättningen i varje ämne under utvecklingssamtalet. I de senare åren ökar antalet prov, men eleverna upplever ingen provhysteri. Det är tillåtet med två prov per vecka, vilket efterlevs. Eleverna bedömer att de har fler inlämningsuppgifter än prov.

Hubertusgården, BSN Norr

F-6 483 elever

Till Hubertusgårdens rektorsområde hör Hubertusgårdens skola med 250 elever F-6, Håstads skola F-3 (44 elever), Odarslövs skola 4-6 (59 elever) och Vallkärra skola F-6 (130 elever).

Inom rektorsområdet med fyra skolenheter organiseras verksamheten på olika sätt från skola till skola. Den är åldersblandad på Håstads, Odarslövs och Vallkärra skolor. På Hubertusgården finns både åldersblandade och åldershomogena grupper.

En lokal arbetsplan finns utarbetad för rektorsområdet. Denna innehåller bland annat arbetsplaner för varje ämne, där det beskrivs vad eleverna skall kunna. Rektorsområdet har beslutat att arbeta med en språkjournal på alla skolor utom Odarslöv, en journal som följer eleven från förskolan och upp i grundskolan. Journalen har utvecklats av Forum för språkutveckling, Södertälje kommun.

Dokumentationen över elevernas framsteg ser också olika ut. Alla elever har någon form av loggbok, kontaktbok eller läxbok, där det står vad som händer, vilka utflykter som skall göras och vilka läxor eleven har. Ju äldre eleven är, desto större ansvar tar eleven.

Alla elever har läxor. I regel har de 3-4 läxor per vecka, men elever som ska arbeta ifatt, kan ha upp emot 10 läxor på en vecka. Ingen elev dignar under läxbördan, det finns däremot elever som skulle vilja ha lite mer. Någon gång kan läxan få karaktären av ett straff för att man inte arbetat ordentligt på lektionerna.

På Odarslövs skola, där man arbetar med bifrostmetoden kontrollerar lärarna regelbundet elevens färdigheter och ser till att varje läroämne finns med och att det finns en balans mellan dem. I ett aktuellt tema om slaget i Lund, insåg personalen att det blivit för lite fysik, vilket man får kompensera inom nästa tema.

På Vallkärraskolan förbereds arbetet med dokumentation enligt portfoliomodellen. Håstads skola använder sig redan av den.

Övergångarna mellan skolor och arbetslag skulle kunna fungera bättre. Håstad och Odarslöv har samma speciallärare, vilket underlättar övergången. Dialogen mellan Odarslövs skola och Lerbäcksskolan bedöms vara bristfällig. Skolorna har bland annat olika kunskapssyn. Inom rektorsområdet pågår ett arbete med att utveckla samarbetsformerna.

Flygelskolan, BSN Söder

F-5   143 elever

Skolan är byggd för att passa den pedagogiska grundsyn som präglar skolan. Eleverna är uppdelade i två spår, ett A- och ett B-spår med vardera tre klasser F-1, 2-3 och 4-5. En grundskollärare och fritidspedagog följer varje årsgrupp från förskoleklassen till och med skolår 5. I förskoleklasserna finns också en förskollärare. Utöver detta finns specialpedagoger och extra resurspersoner, till exempel en skolmorfar (0,50). En av specialpedagogerna är också talpedagog.

Arbetet bedrivs dels i åldersblandade och dels i åldershomogena grupper. Den pedagogiska idén är genomförd och förutsägbar, vilket skapar en trygghet för såväl barn som personal.

På skolan pågår ett omfattande arbetet för att beskriva kunskapsmålen i alla ämnen. All personal är delaktig i arbetet.

Varje elev får en låda, en ”skattkista” i förskoleklassen, där eleven samlar bilder, texter och annan dokumentation som visar hur eleven utvecklats under sin skoltid. Barnen vårdar sina boxar och är glada över att visa vad som finns i lådan och visa skillnaderna från år till år och berätta om vad man gjort och upplevt under sin skoltid.

Dokumentationen består av en jag-bok, en naturbok, en loggbok eller veckobrev som varje elev har. Elevens mentor samlar dessutom skriftlig dokumentation som visar elevens utveckling i svenska och matematik samt den socioemotionella och motoriska utvecklingen. Åtgärdsprogram utarbetas kring de barn som är i behov av särskilt stöd. Originalen till åtgärdsprogrammen förvaras hos rektor och mentorn har en kopia. Förälder godkänner anteckningarna med beslut och planering.

Varje termin arbetar skolår 3-5 med ett terminstema, där eleverna fördjupar sig inom temat i tre olika grupperingar, svenska-samhällsorienterande ämnen, praktiskt estetiska ämnen och matematik-naturorienterande ämnen. I temaplaneringen ingår mål, moment och metodförslag för varje ämne, så att inget ”glöms bort” i den stora helheten. Temat för höstterminen 2003 är Astrid Lindgren.

Inom Östratorns samverkansområde pågår arbetet med att utforma en övergripande arbetsplan för Flygelskolan, Munspelet och Östratornskolan. Den främsta målsättningen är ”att utveckla barn och ungdomar till harmoniska, ansvarsfulla, empatiska och kunskapsökande samhällsmedborgare”.

ÖstraTornskolan, BSN Söder

F-5 149 elever

Verksamheten är indelad i åldersblandade grupper F-1, 2-3 och 4-5, vilket innebär att ett barn som börjar förskola eller skola på Östra Tornskolan tillhör en liten grupp om 10-15 barn större delen av skoldagen under första sex skolåren. Personalen bildar arbetslag som följer samma elever, som tillsammans utgör ett ”hus” i skolan. Fritidshemmet är integrerat i skolan och startar vid skoldagens slut i samma lokaler. En verksamhetsidé finns utarbetad, där skolans gemensamma mål finns beskrivna. Ett mål är att utgå från elevernas erfarenhetsvärld och en annan att ha en rak och öppen dialog med föräldrar.

Skolan fungerar som en naturskola i åren F-3, vilket innebär att barnen har en utedag per vecka.

Varje klass har sin form av informationssystem till hemmen via planeringsböcker, loggböcker eller veckoblad.

Skolår 6-9 309 elever

Till Östratornskolan 6-9 kommer elever från Flygelskolan, Östratornskolan F-5 och från Munspelet. Skolan är indelad i tre vertikala spår, ett A-, ett B- och ett C-spår, som bedöms vara ganska olika. Grundsynen på elever och kraven på kunskapsnivåer i olika ämnen är dock samma. Det finns dock ambitioner att verka för att spåren närmar sig varandra.

Under hösten 2003 kommer elevinflytandet att följas upp, bland annat genom en enkätundersökning.

Betygen spelar en stor roll för eleverna i skolår 8 och 9. Några elever känner ångest inför de första betygen i 8-an. För flera elever betyder hemmet mycket för lärandet. *"Det är där man lär sig"* eller *"jag lär storebror svenska"*. Betygskriterier finns. För de lärare som undervisar i många klasser, exempelvis idrott och hälsa, är det viktigt att ständigt föra anteckningar över elevernas utveckling och prestationer. Textilläraren låter eleven skriva loggböcker vid varje lektionstillfälle. Hon ger varje elev en kommentar tillbaka, en form av utvärdering.

Skolan arbetar med att förbättra stadieövergångarna. Det finns en strävan att varje klass skall ha en lärare med sig från den ena skolan till den andra, exempelvis i svenska, idrott eller matematik.

Genarp, BSN Öster

F-9 520 elever

I Genarp besöktes två skolor Häckeberga F-5 med 130 elever och Genarps skola F-9 med 390 elever. Skolan har detta läsår sina första elever i skolår 9. Undervisningen är organiserad i åldershomogena klasser i hela rektorsområdet.

Visionen för det geografiska området lyder:

"Alla elever inom Genarps rektorsområde är trygga, ansvarskännande och nyfikna och har lust att lära."

En arbetsplan finns utarbetad för området. Planen är tämligen känd och "aktiv" för personal och elever. Arbetsplanen utgår från att varje elev utifrån sina förutsättningar skall få grundläggande kunskaper genom att:

- stimulera och väcka elevernas nyfikenhet
- bibehålla lusten att lära
- lära dem olika vägar att söka kunskap
- ge dem ansvar för sitt eget lärande

Under skolåren 6-9 finns verksamhetsformen ILA –Inflytande Lärande Ansvar. Alla ämnen har bidragit med tid till detta, vilket blir ca 25 % av den totala undervisningstiden. I skolår 6

är det 60 minuter per dag och i skolår 8 är andelen ILA störst. Elever i behov av extra stöd använder denna till att komma ifatt eller jobba grundligare med de moment som är svåra. Eleverna ser ILA som en tillgång och är överhuvudtaget stolta över sin skola.

Det finns inget månadsblad eller liknande som regelbundet går hem. Däremot informerar elevernas pedagoger hemmen via veckoblad eller motsvarande. Någon lärare har börjat skriva dessa lite glesare för att minska informationsmängden.

Ugglekolan, BSN Öster

F-5 255 elever

Skolan har övergripande mål. De härrör sig från Fågelsångs rektorsområde och har inte reviderats nyligen. Där slås fast att eleverna skall:

- kunna ta ansvar för sig själv och sitt arbete, sin omgivning och miljö
- känna empati, ha respekt för och bry sig om varandra
- ha utvecklat en stark självkänsla och känna trygghet och harmoni
- ha en bra beredskap i tal, skrift tanke och logik.

Det saknas tydliga uppnåendemål för de olika ämnena.

Skolan arbetar bland annat med ”storyline” som ämnesövergripande metod.

Varje elev har en pärm, där det samlas en utvecklingsrapport från varje ämne och termin. Speciallärarna har särskilda böcker för berörda elever. Båda dessa sätt att dokumentera visar elevens progression. ”Nu kan Du detta!” Pärmerna skall överlämnas till Killebäckskolan, när eleven börjar där i skolår 6.

I slöjden visas alla färdiga alster, såväl textil som trä och metall en vecka i skolans montrar, vilket blir en uppskattad del av redovisningen.

Skolan har en handlingsplan för diagnostisering av elever från förskoleklass till skolår 5.

En hemsida har utvecklats för skolan, där mycket information finns att hämta.

Österskolan, BSN Öster

F-4 100 elever

Skolan har en klass för varje skolår. Läsåret 2003/04 är det första i skolans historia med en skolår-4-klass. Troligtvis kommer skolan att successivt utvecklas till en F-5-skola. Arbetslagsorganisationen bygger på att ett antal vuxna ansvarar för ett antal barn. Även lokalvårdare, vaktmästare och kökspersonal ingår i arbetslagen.

Skolan har utarbetat kunskapsmål för alla ämnen i skolår 1-3. Kunskapsmålen har diskuterats och reviderats i skolrådet. För skolåren 4-5 är sådana mål formulerade i svenska, engelska och matematik. I detta arbete konsulteras lärarna i skolår 6 för att få en accept, vilket gör övergången till nästa skola mjukare.

På skolan arbetar man med tema, som i regel varar en termin. När intervjuerna på skolan genomfördes, inleddes temat ”Mat” med en upplevelsedag för alla elever.

Dokumentationen kring eleverna samlas i gaffelpärmar för skolåren 1-5. Med jämna mellanrum gallrar eleven och läraren innehållet.

Skolan har inget månadsblad eller liknande som regelbundet går hem. Arbetslagen ansvarar för denna information.

Team Södra Sandby

Österskolan ingår tillsammans med Byskolan, Uggleskolan, Killebäckskolan och Revinge skola i Team Södra Sandby. Killebäckskolan har en skolverksamhet för skolåren 6-9, dit eleverna från de övriga skolorna kommer efter skolår 5.

Inom teamet finns en målsättning att skapa individuella utvecklingsplaner. Arbetet har precis börjat.

BSN Öster

Inom BSN Öster som helhet kommer man att arbeta med ett läsutvecklingsschema (LUS) inom alla skolenheter från förskoleklassen till skolår 9. Med denna metod kan skolan, eleven och hemmet följa den enskilda elevens läsutveckling i 23 steg.

Barn- och skolnämnden har fattat olika beslut som skall öka målmedvetenheten i arbetet. Alla skolledare, alla lärare inom grundskolan och delvis också förskolans pedagoger berörs av detta.

6. Vad säger eleverna?

Överlag är eleverna nöjda. De tycker att de är delaktiga i planering och uppföljning och att de få tillräcklig information om vad som skall hända och vad de skall lära sig. Egentligen är det få elever som har en formulerad individuell studieplan. Eleverna i de tidiga skolåren litar på att skolan och lärarna ser till att var och en får den undervisning hon eller han behöver.

”Läraren vet vad man kan. Hon ser ju vad man tänker, och så försöker hon reda ut hur man tänker”, uttryckte en flicka i skolår 3. En annan flicka i skolår 4 sa: *”Man lär sig, men man*

vet inte hur. Man vet att man kan.” De tycker att skolan känns meningsfull och att det för det mesta är roligt att gå i skolan.

Under de senare åren sker en förändring. Eleverna blir mer kritiska och lusten att lära känns inte lika stark. Även en viss misstänksamhet mot lärarna och vuxenvärlden märks. Betygen och elevens ålder bidrar i hög grad till en förändring av inställningen till lärandet och bedömningen av de egna prestationerna.

7. Vad säger föräldrarna?

Föräldrarna är i regel mycket nöjda. De tycker att de får god information i förväg inför skolstart, skolbyten och lärarbyten. Många har en daglig kontakt med skolan, när de lämnar eller hämtar barnen. I de lägre skolåren är det mer regel än undantag att eleverna har med sig hem en loggbok eller ett veckomeddelande, där elev och lärare på olika sätt redogör för vad som hänt under den senaste veckan och vad som ska hända. Det finns också kommentarer om hur skolarbetet gått och vad eleven kan tänka på i fortsättningen.

Utvecklingssamtalen uppfattas vara strukturerade. Många använder sig av en mall som underlag för samtalet. Det finns önskemål om en gemensam struktur för alla skolor i ett område (egentligen skolledarönskemål). Samtalen bedöms vara ärliga, någon lärare har varit alltför överslätande. Föräldrarna anser att lärarna också tar upp svåra frågor och sådant som krånglar. Flera föräldrar uttrycker att samtalen genomförs mycket professionellt.

8. Slutsatser och förslag

Regelbunden information till hemmen

På flera av de besökta skolorna finns ett månadsblad för skolan, som rektor ansvarar för. Där ges en allmän information till alla hem. I alla klasser finns det olika former av veckoblad, där klasslärarna informerar om vad som är aktuellt för klassen och skolan. I de tidigare skolåren finns det i regel en loggbok, väskbok eller liknande där också den enskilda eleven berättar, utvärderar och planerar.

Flera skolor har utvecklat sina hemsidor, där elever och föräldrar kan söka information. På någon skola finns till och med information på klassnivå att hämta. Detta måste alltid kompletteras med annan traditionell information, eftersom många hem saknar dator och möjligheten att gå ut på internet. Hemsidan kan också användas till information om läxor och andra hemuppgifter.

Dokumentationen av elevernas resultat och utveckling

Dokumentationen finns och ser olika ut från skola till skola, från arbetslag till arbetslag och från lärare till lärare. Många lärare har full kontroll över elevernas lärande och utveckling, som också finns nedtecknat skriftligt. Andra lärare tycker att de vet var eleven befinner sig i utvecklingen utan att skriva något. Elevernas läxor och hemuppgifter följs i regel systematiskt upp. Det finns ett behov av att göra dokumentationen enhetlig såväl inom enheten som inom rektorsområdet. Lärarna behöver öka medvetenheten om och färdigheten i att dokumentera och reflektera över elevernas lärande och utveckling.

Dokumentationen är stor av elevernas framsteg inom kärnämnen svenska, engelska och matematik. Däremot är den av mer skiftande kvalitet i de övriga ämnena. Det är också tydligt att lärarna är betydligt mer engagerade och kvalificerade i de ämnen som de är behöriga i, vilket understryker vikten av att olika ämnesföreträdare finns med i varje klass och arbetslag. Det är viktigt att varje skola tar ansvar för att det finns planer för hur kunskapsmålen skall uppnås i varje ämne.

Kunskapsmålen i en målrelaterad skola

Kunskapsmålen för undervisningen är många gånger otydliga, underordnade eller finns inte alls. Flera lärare ser inte riktigt skillnaden mellan att tala om vad man gjort, gör och ska göra och att tala om vilka mål som skall uppnås. Själva verksamheten blir ett resultat i sig. Flertalet elever förefaller inte alls tänka i måltermer. De är nöjda så länge skoldagen känns meningsfull och de litar fullständigt på lärarnas planering och bedömning. De äldre eleverna är mer medvetna och också mer kritiska till undervisningens innehåll. På flera av de besökta skolorna finns tydliga mål formulerade för varje ämne. Informationen om målen kan spridas och göras mer tillgänglig.

Det finns också en konflikt mellan målet att den enskilda eleven skall utvecklas i sin takt och utifrån sina förutsättningar och att kunskapsmålen skall nås i alla ämnen. Denna konflikt kan finnas mellan olika skolor, till exempel mellan F-5-skolor och 6-9-skolor.

Elevinflytande

Eleverna är aktiva i planeringen av det närliggande arbetet. Hemmen informeras om planer, om vad som hänt och vilka resultat eleven fått på prov och liknande visa väskböcker, loggböcker eller dagböcker. Eleverna har däremot inte samma inflytande avseende de längre perspektiven beträffande innehåll och arbetsformer.

Föräldrainflytande

Elevens båda föräldrar inbjuds till utvecklingssamtalen, som upplevs vara informativa, trygga och ärliga. Det finns möjlighet för såväl föräldrar, som elev och lärare att ta upp sina frågor. Någon anser att bedömningarna blir ”positivt överslätande”, medan de flesta anser att även svåra eller negativa synpunkter ges utrymme. Underlagen för samtalen har i regel arbetats

fram av samtliga pedagoger inom arbetslaget. I regel finns en skriftlig dokumentation vid samtalet, i andra fall skrivs ett protokoll under samtalet. Det varierar om förälder och elev signerar protokollet. I flera fall får föräldern med sig en kopia hem, vilket bör vara regel. Det finns behov av kompetensutveckling i att leda svåra samtal och utvecklingssamtal. Om enskilda lärare inte visar att de följer vad eleven gör och hur hon eller han utvecklas, brukar eleven eller föräldrarna reagera och skolledningen vidtar olika åtgärder för att skolans uppdrag skall fullföljas.

Åtgärdsprogram

För elever i behov av särskilt stöd utarbetas alltid åtgärdsprogram. Delaktigheten från elever och föräldrar varierar från ett aktivt samarbete mellan skola och hem till att föräldrarna uppmanas skriva på ett färdigformulerat åtgärdsprogram. Arbetet med att få åtgärdsprogrammen att fungera som ett aktivt instrument för att stödja eleven kan utvecklas. Åtgärdsprogrammen skall präglas av en helhetssyn på eleven. Det får finnas endast ett åtgärdsprogram per elev.

Övergångar

Arbetsplanerna eller rutinerna för att göra övergångarna smidiga mellan skolor, ”stadier”, lärare eller hus måste regelbundet ses över. Där det finns bristande respekt mellan avlämnande och mottagande enheter, måste en dialog föras så att det finns en gemensam elev- och kunskapsyn.

Övrigt

Skolledarna spelar en viktig roll i hur systemen kring information, dokumentation och uppföljning av kvalitet ser ut. På samtliga av de besökta skolorna åtnjuter rektorer och plastchefer stor legitimitet i sitt arbete.

Den kvalitetsgranskning som Skolverket genomförde under läsåret 2001/02 visar en nyanserad bild av hur lusten att lära, informationen till eleverna och tidsanvändningen ser ut på olika skolor. Rapporten kan även fortsättningsvis vara en utgångspunkt i det fortsatta skolutvecklings- och kvalitetsarbetet.

Källor:

Lunds skolplan, antagen av kommunfullmäktige 1999-05-27

Kvalitetsredovisning, Lunds grundskolor år 2002

Nationella kvalitetsgranskningar 2002/02 Lunds kommun (Skolverket)

Lokala arbetsplaner från de olika skolorna

Modeller för dokumentation

Mallar för åtgärdsprogram och utvecklingssamtal